

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Facilis Et Succincta S.S. Canonum Doctrina

Pirhing, Ehrenreich

Dilingæ, 1690

Sectio III. De præparatoris ad electionem, sive de illis, qui ad illam præcedere debent.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61641](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61641)

fuit, non potest iterum eligi (nondum plenè curatus, aut emendatus, aut dispensatus) nec ad eandem, nec ad aliam Prælaturam; si verò electio, aut nulla fuit, aut cassata fuit, non ob vitium Personæ, sed ob aliam quamcumque causam, ob modum v. g. seu formam non servatam &c. tum iterum eligi potest ad eandem Prælaturam, prout habetur in *c. super eo 12. h. t.* excepto casu Simonie, de quo infra.

5. Ineligibilis etiam est ad Prælaturam, qui plura beneficia incompatibilia, electionis tempore, absque dispensatione pontificia, simul retinet *c. dudum 54. h. t.* ita ut ejus electio ipso jure sit irrita, tanquam indigni, & vitæ ac moribus improbi; quod etiam de jure novo juxta *extravagantem. Execrabilis Joan. 22. de prabend. verum est.*

§. VI.

An in Episcopum vel Prælatum eligi possit Extraneus, qui non est à Corpore, seu Collegio Ecclesie.

Resp. Conveniens quidem esse, ut unus è gremio sive Capitulo Ecclesie eligatur, si idoneus adsit, ita ut non possit invitis Canonicis extraneus obrudi, cum Ecclesie necessitatibus meliùs provisum videatur, si unus ex illius gremio eligatur, cui suæ Ecclesie necessitates magis cognitæ sunt, absolute tamen hoc necesse non est, cum possint Canonici favori pro se introducto cedere, ut ait Pontifex in *c. cum nobis 19. h. t.*

SECTIO. III.

De preparatoriis ad Electionem, sive de illis, quæ ad illam præcedere debent.

§. I.

Quenam ante Electionem præmittenda, & observanda sunt?

Requiritur priusquam ad Electionem deveniatur, ut Ecclesia illa suo Præsule viduata sit, sive ut vacet, non tantum de facto, sed de jure *c. quia propter 42. h. t.* ita ut vivente Prælate, quamvis de vita illius jam conclamatum sit, nihil collegialiter tractare possint Capitulares, quod ad futuram electionem necessarium est, prout sumitur ex *c. bone 36. h. t.* & non tantum talis tractatus, ante mortem Episcopi factus ipso jure nullus sit, ob defectum potestatis in Capitularibus, sed etiam electio, vi talis tractatus ante mortem habiti, post mortem consequens, annullari, & cassari debeat, ceu facta contra juris dispositionem: & quamvis decens non sit, ut de electione successoris tractetur à Capitularibus collegialiter, ante sepulturam Prælati defuncti, juxta *relat. c. bona*, absolute tamen hoc fieri potest, cum Ecclesia absolute vacet, & si necessitas urgeat, licite etiam fieri potest.

§. II.

De vocandis Capitularibus ad Electionem.

Vocandi sunt, cum Electio fuerit celebranda, omnes absentes, ut compareant, & sint præsentés, sive ex communi

muni jure, sive ex speciali privilegio, sive ex consuetudine, aut alio titulo jus eligendi habeant, *c. quia propter 42. b. t.* nisi notoriè impediti aut prohibiti sint, & sic ab eligendo excludantur; sicuti enim non excludi debet, qui jus habet ad eligendum, sic frustra vocaretur, qui notoriè impeditus, aut prohibitus est; & hinc vocari non debent, qui vel ob defectum ordinis, vel ob defectum ætatis eligere non possunt *c. ex eo 32. b. t. in 6.* neque etiam vocari debent, qui ob delictum privati sunt jure eligendi, vel qui notoriè excommunicatione majore ligati sunt, vel suspensi, vel interdicti, vel irregulares, aut ex alio capite ad eligendum inhabiles; neque denique vocari debent, qui ita à loco electionis faciendæ absunt, ut sine periculo vocari, expectari, aut venire non possint *c. sicut 28. juncta Gloss V. sine pericula h. t.* aut ita remotè distant, ut intra tempus à jure præfixum, aut legitimè juxta loci consuetudinem præfigendum, commodè accedere non possint, *c. cum inter 18. b. t.* aut nescitur, ubi morentur: rectissimè tamen circa hanc absentium vocationem, Ecclesiæ illius, de cujus Prælate eligendo agitur, consuetudo attenditur, cum ipsa etiam jura diversimodè de his vocandis loquantur, attendendo scil. diversarum Ecclesiarum diversas consuetudines, & concedant etiam ob Ecclesiæ necessitatem, aut utilitatem, tempus à jure definitum ad electionem faciendam, prorogari *argu. c. ne pro defectu 41. h. t.* ita ut Capitulares præsentis, qui longius absentes vocaverunt, præfigendo illis terminum, intra quem adesse debeant, non possint illis

absentibus procedere ad electionem, ante terminum præfixum elapsum, si sine præjudicio Ecclesiæ hoc fieri possit. Nullus tamen, quamvis vocatus sit, tenetur electioni adesse, cum quilibet favori pro se introducto cedere possit, & quamvis aliqui cæpto jam de electione tractatu, sine causâ discedant, valebit tamen electio à præsentibus facta, illis etiam non revocatis, cum semel illos vocatos fuisse sufficiat, & per talem sine causa fictum discessum juri suo tenuitatis videantur, *c. cum nobis 19. b. t.* nisi aliud circa hæc statuta talis Ecclesiæ consuetudo, aut illius necessitas jubeat.

§. III.

De electoribus contemptis, seu non vocatis ad electionem.

Contempti censentur illi electores, qui, cum vocari potuissent, & debuissent, vocati tamen ad electionem non sunt, vel certè tam tempestivè vocati non sunt, ut commodè ad electionem venire potuerint; & quamvis aliqui putent, etiam illos contemptos haberi debere, & posse, qui vocati quidem sunt, ut tractatu de statuendo electionis die inter sint, adesse tamen huic tractatu noluerunt, postmodum tamen statuto electionis die vocati ad electionem amplius non sunt, rectius tamen putant alij, hos de contemptu agere non posse, si diem electionis futuræ alitè resciverunt, vel absolute responderunt, nollesse, vel non posse huic electioni adesse, cum in hoc casu satis favori suo renuntiaverint, ut ait *Gloss. in c. Ecclesia 57. V. vocato h. t.* in priore verò casu, juxta *regulam*

lam 31. in 6. certiorari ulterius non debeat, qui certus jam est.

In casu tamen, quo aliqui di&o modo contempti fuerunt, electio quidem facta, casu quo duæ partes eorum, qui potuerunt, & voluerunt, electioni adfuerint, ac alia observata fuerint, velut de jure valida subsistit, quia duæ partes tales Collegij seu Universitatis, totius Collegij vicem exhibent juxta *Gloss. in l. nulli 3. V. dua partes FF. quod cuius. Univerf. nom.* possunt tamen contempti agere, etiamsi unicus tantum sit, ad rescindendam Superioris auctoritate electionem talem, se contemptis, peractam; ob injuriam scil. illis factam, prout expressum habetur in *c. quod sicut 28. h. e. juncta Gloss. V. consentire*, quamvis electus ille confirmatus, imò consecratus jam esset, nisi post cognitam electionem, se contemptis, factam, ob bonum pacis, in eam postmodum consenserunt, & sic juri suo, & favori pro se introducto cesserunt. Imò si jus eligendi alicui competat, non tantum ratione Canoniciatus, quem habet, sed ratione Dignitatis, potest etiam successor in Dignitate de contemptu agere, ut tradit recepta *Gloss. V. consentire*, cum injuria, quæ illata est dignitati, non expiret cum eo, qui dignitatem habet *c. si gratiose §. de Rescript. in 6.* Quod si tamen Capitularis absens, & nunquam citatus, aliunde resciat diem electioni præfixum, probabile est, quod de contemptu agere non possit ad rescindendam electionem; neque enim scienti denunciatio faciendâ est juxta *Reg. 31. in 6.* si ea fieri tantum debeat, ad notitiam rei habendam, sicuti fieri debet in casu electionis.

Compend. Pirhing.

§. IV.

An Elector absens Procuratorem constituere possit, qui suo nomine, & loco eligat, vel per litteras suum votum seu suffragium dare possit.

Resp. 1. Possit Procuratorem constituere, qui sit de gremio Capituli, si Capitularis absens quidem sit, sit tamen in loco, unde vocari debeat, tam tempore vocationis, quam tempore electionis, & justo impedimento detineatur, ob quod ad electionem venire non possit, de quo, si opus fuerit, sive si requiratur, fidem faciat juramento, uti Pontifex statuit in *c. quia propter 42. h. t. §. illud autem*. Quamvis enim ordinariè per Procuratorem quemcunque in aliis negotiis agere quis possit, speciale tamen hoc est in casu electionis, ubi videtur electa industria Personæ eligentis, & major cautela necessaria censetur; & hinc possunt quidem juramentum de impedimento legitimo Electores remittere, cum potissimum sit in favorem eorum introductum, & ob hanc etiam rationem extraneum admittere, ut procuratorio nomine loco absentis legitimi Capitularis eligere possit, requiritur tamen, ut omnes Capitulares præsentis unanimi consensu, & nemine contradicente, procuratori juramentum, aut probationem impedimenti remittant, aut extraneum admittant *argu. c. scriptum 40. h. t.*

Quod si verò absens ob legitimum impedimentum ab Electione, procuratorem constituere velit, potest vel unum tantum de gremio Capituli, vel plures etiam constituere, prout ipsi expressè conce-

conceditur, in relato *c. quia propter*. Ita tamen ut singulis in solidum committat potestatem suo loco eligendi, ut scilicet unus sine altero eligere possit, & uno impedito, aut recusante, alter vices suppleat, & inter hos detur locus preventioni, nisi ex mandato procuratorio ille admittendus videatur, qui priore loco nominatus est: qui duo quidem vota habebit, unum ex proprio nomine, tanquam Capitularis illius Ecclesie; alterum nomine procuratorio, illius scilicet nomine, cujus procuratorem agit; in casu tamen, quo cum mandato generali tantum constitutus est, non potest in scrutinio alium suo nomine, & alium illius nomine, cujus procuratorem agit, nominare, prout expressè statuit Pontifex in *c. si quis 46. h. t. in 6.* nisi de speciali Persona eligenda speciale mandatum habeat: sicut enim in casu generalis tantum mandati constituti Procuratoris industria relinquatur, quæ nam Persona digna videatur, ut eligatur, non possit autem idem ipse jam hunc, jam alterum dignotem altero iudicare, consequenter in casu talis generalis mandati ad eligendum, non potest alium suo nomine, alium procuratorio nomine nominare, sicuti potest in casu specialis mandati ad specialem personam procuratorio nomine nominandam.

Resp. 2. Casu quo nullus ex gremio in se suscipere velit procuratoris officium, in ordine ad eligendum, absentis nomine, neque Capitulum velit extraneum admittere, non potest absens Capitularis per litteras suum suffragium, & votum submittere, si accuratè servari debeat in tali electione forma scrutinij in relato *c.*

quia propter præscripti, uti patet ex cit. c. si quis. cum enim juxta *c. Quia propter*, non ante scrutinium, sed in hoc secreto, & sigillatim suffragia ferenda sint, consequenter nullam est suffragium, quod ante scrutinium scriptum est; nisi per conspirationem, & fraudem nullus procuratoris in se munus suscipere velit, quo in casu impeditus Capitularis, qui legitime procuratorem constituere vult, potest de injuriâ, & contempnu agere, ac petere rescissionem electionis argu. *c. cum dilectus, 32. h. t.*

§. V.

De expensis faciendis pro funere Prælati defuncti, & Electione Successoris.

PRO exequijs & funere defuncti ordinarij, & moderati sumptus, pro famulis etiam, & officialibus defuncti &c. debent præstari ex redditibus Ecclesie vacantis, seu ad mensam Episcopalem spectantibus; & si hi non sufficient, debet etiam Capitulum ex redditibus suæ mensæ, subsidium afferre, cum non tantum Ecclesie, sed ipsius etiam Capituli intersit, honorifica Prælati sepultura. Expensas autem in electionem successoris necessariò faciendas, Ecclesia vacans omnes subministrare debet, non tantum, quæ fieri debent in nuntijs mittendis ad convocandos absentes Capitulares, in Notarios, Jurisperitos necessarios &c. sed illa etiam, quæ fieri debent ad petendam confirmationem &c. *s. ut præterito 45. h. t.* Cum hæc omnia fiant principaliter in bonum Ecclesie. Quod si verò electio oppugnetur, quis

ex-

expensas suggerere debeat opponentibus, aut prosequentibus eam, ex diversis juribus desumi debet: si enim major pars Capitularium, electionem factam contra minorem partem opponentem prosequatur, expensas subministrare debent prosequenti parti Prælatuæ bona, dummodò bonâ fide agat, (quia habet præsumptionem pro se) sive vincat, sive succumbat: minor verò pars, si prosequatur electionem contra majorem partem, aut opponat se contra electionem à majore parte factam, expensas ad hanc litem necessarias ipsa facere debet, & si non vincat, repetere non potest ab Ecclesia, cum non præsumatur, in utilitatem Ecclesiæ egisse: quod longè verius est, si unus tantum contra reliquos in electione concordet agat, & succumbat, vel si ipse electus contra majorem Capituli partem se opponat, sui electionem defensurus, & succumbat, cum in talibus casibus potius præsumatur suam negotium tales agere, quàm negotium Ecclesiæ.

§. VI.

De Administratore constituto, sede vacante, ejusque potestate, & ad quem spectent fructus, seu redditus Prælatuæ vacantis?

Resp. 1. De jure communi quidem & ordinario, vacante sede, ad Capitulum spectat administratio. *c. hinc que 11. & c. cum olim 14. de majorit. & obed. sæpè tamen alius à Capitulo constitui solet, tam in spiritualibus, quàm in temporalibus administrator, cui tamen, quamvis cum plenâ & liberâ potestate constitutus sit, non competit collatio*

beneficiorum, ad solum Episcopum pertinens, nisi à Pontifice ille datus sit *c. is cui 42. h. t. in 6. juncta Gloss. V. soli.* aut alienatio bonorum immobilium Ecclesiæ, quæ, nec adhibitâ etiam solemnitate, administratori à Papa etiam constituto, in *relat. c. is cui.* conceditur.

Resp. 2. De redditibus sive fructibus Ecclesiæ vacantis nihil sibi usurpare, aut occupare posse Capitulares, sub pœnâ suspensionis ab officio, & quibuscunque beneficijs, usque ad plenam omnium occupatorum restitutionem c. quia sæpè 40. h. t. in 6. cum enim bona talia ad Prælatuam pertineant, & Capitulum illa debeat gratis administrare, sicuti tutor pupilli bona, consequenter, vel in utilitatem Ecclesiæ expendenda sunt, vel futuro successori per administratorem reservari debent; quam constitutionem extendit *Clement. statut. 7. h. t.* ad omne emolumentum proveniens ex jurisdictione, & ex sigillo curiæ Episcopalis, aut quovis alio titulo (ut ne scilicet Capitulares ansam arripiant differendi electionem) nisi certis dignitatibus vacante sede, jurisdictione ex consuetudine, privilegio, vel alio jure speciali competat, ut emolumenta etiam inde provenientia participare possint. Imò Laici, qui Regalia, Jus advocatiæ, vel custodiæ in bonis Ecclesiasticis sibi de novo vendicant, & ex hoc titulo bona vacantis Ecclesiæ usurpare præsumunt, excommunicantur in *c. generali 13. h. t. in 6.* uti & Clerici, qui, id ut fiat, positivè procurant; quam tamen excommunicationem non incurunt illi, qui sub titulo quidem Regaliorum, Custodiæ, vel Advocatiæ, ex fundatione

ditione tamen, aut ex antiqua, & præscripta (saltem immemoriali) consuetudine sibi competente administrant Ecclesiam (saltem in temporalibus) & fructus (modicos) vacantis Ecclesie percipiunt.

SECTIO IV.

De forma Electionis, sive variis modis eligendi.

EX *c. quia propter 42. h. t.* habetur, quod certæ quædam solemnitates ad electionem requirantur, quarum aliquæ sunt accidentales tantum, quæ omisæ non faciunt irritam electionem, uti sunt Missa de Spiritu S. in die Electionis; Communio eligentium; pulsus campanæ, ante horam electionis ad Capitulum convocandum; invocatio Spiritus S. per illius hymnum recitatum; protestatio ab aliquo totius Capituli nomine facta, contra eos, qui jus suffragij non habent; absolutio ab omnibus censuris, in ordine ad effectum electionis, ab eo facta, qui jus tale absolvendi habet; tractatus in quo plures Capitulo proponuntur, & nominantur digni ad electionem &c. aliæ sunt substantiales, necessariæ ad formam, quæ adhibetur, & sine quibus nulla est electio: potest autem fieri electio, vel per scrutinium, vel per viam compromissi, vel per viam inspirationis: de hac posteriore formâ nulla amplius fit mentio, cum illa fiat sine tractatu præcedente, ex concordia electorum suffragio, in unum consentientium, dictante utique Spiritu S. De alijs duabus formis plura requiruntur, & 1. quidem de forma scrutinijs, quæ plures

partiales actus continet, ipsum scilicet scrutinium, seu secretam suffragiorum collectionem per scrutatores à Capitulo electos factam; scrutinijs deinde publicationem, suffragiorum collationem, & denique decretum Capitularis, seu communis Electionis, ejusque promulgationem.

§. I.

De Scrutatoribus constituendis in Electione, quæ fit per formam scrutinijs, & de modo, quo scrutinium fieri debet.

Resp. Pontifex in relat. *c. quia propter* 1. Electoribus omnibus, qui volunt & possunt electioni adesse collegialiter congregatis, tres è Collegio, fide dignos, assumendos scrutatores; & quamvis etiam pauciores (præsertim ubi Capitulum numerosum non est) & extranei etiam assumi possint, ut advertit etiam *Gloss. V. sanior, & V. vivis*, dummodo extranei non sint Laici, prout etiam in pluribus Ecclesijs Germaniæ usu receptum est; tutius tamen est, ad omnem contradictionem contra electionem præcavendam, ut exactè observetur relati *c. quia propter*, constitutio citra scrutatores ex gremio Capituli assumendos, fidelius ex præsumptione non vanâ suæ Ecclesiæ commodum procuraturos, quam extranei: valebit tamen scrutinium, quod illorum aliqui, quibus jus eligendi competit, inchoant, si nemo præsentium contradicat, quamvis expressè nominati non sint (cum taciturnitas in tali casu favorabili pro consensu habeatur) ita tamen ut Capitulo semper jus remaneat, non tantum hos, sed etiam expressè